

Makroekonomikas un budžeta apskats

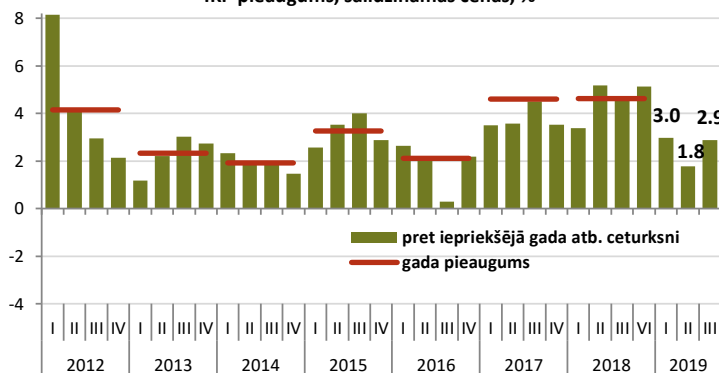
Oktobris 2019

Galveno makroekonomisko rādītāju prognozes*

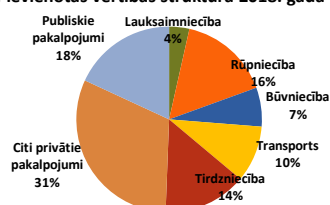
	2019	2020	2021	2022
Iekšzemes kopprodukts (IKP), milj. eiro	31401.9	33154.4	34899.4	36735.7
...pieaugums faktiskajās cenās, %	6.4	5.6	5.3	5.3
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	3.2	2.8	2.8	2.8
IKP deflators (gads pret gadu), %	3.1	2.7	2.4	2.4
Patēriņa cenu indekss (gads pret gadu), %	2.8	2.5	2.1	2.0
Vidējā bruto mēneša darba samaksa, eiro	1079	1144	1201	1261
...pieaugums faktiskajās cenās, %	7.5	6.0	5.0	5.0
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	4.6	3.4	2.8	2.9
Nodarbinātība, tūkst. iedzīvotāju	913.9	914.9	913.9	913.0
...pieaugums, %	0.5	0.1	-0.1	-0.1
Bezdarba līmenis (gada vidējais), %	7.0	6.6	6.3	5.7
Preču un pakalpojumu eksports, milj. eiro	18220.1	19186.8	20483.5	21813.4
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	2.9	3.2	3.6	3.4
Preču un pakalpojumu imports, milj. eiro	17905.6	18865.3	20081.8	21558.2
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	0.9	2.8	3.9	4.7

* Prognozes izstrādātas 2019.gada jūnijā un tiks ņemtas par pamatu Latvijas Vidēja termiņa budžeta ietvara 2020.-2022. gadam sagatavošanā

IKP pieaugums, salīdzināmās cenās, %

IKP Pievienotās vērtības struktūra 2018. gadā

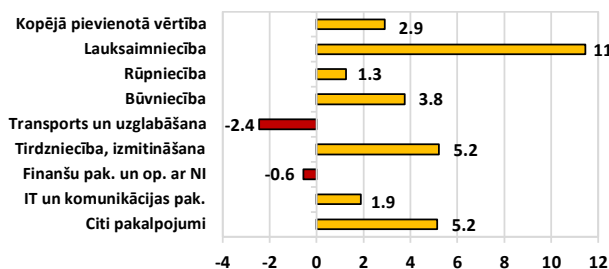

Baltijas valstu IKP pieaugums, gada izaugsme %

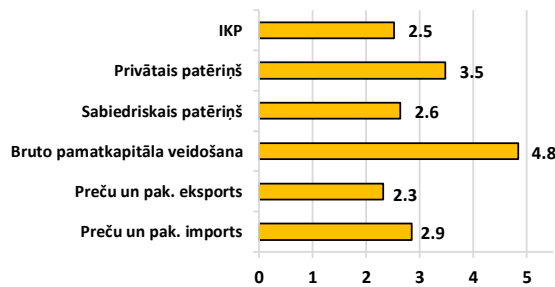
	18'IV	19'I	II	III
Latvija	5.1	3.0	1.8	2.9
Lietuva	3.9	4.2	3.8	3.7
Igaunija	5.1	5.0	3.8	4.2

Latvijas iekšzemes kopprodukts (IKP) š.g. trešajā ceturksnī salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pirms gada ir palielinājies par 2,9% (sezonāli neizlīdzinātie dati), uzrādot straujāku izaugsmi nekā iepriekšējā ceturksnī. Salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni IKP pēc sezonāli izlīdzinātajiem datiem ir palielinājies par 0,7%. Straujāku izaugsmes tempu gada griezumā trešajā ceturksnī noteica izaugsmes atjaunošanās enerģētikas nozarē, augstāks pieaugums apstrādes rūpniecībā, kā arī straujais kāpums lauksaimniecības nozarē, pateicoties labajai graudu ražai. Kopumā gada pirmajos trīs ceturkšņos ekonomika ir augusi par 2,5%. IKP pieaugums šogad ir zemāks nekā pērn un izaugsmes tempu pazemināšanos nosaka lēnāks investīciju un būvniecības nozares pieaugums, kā arī globālās ekonomiskās izaugsmes tempu sabremzēšanās.

IKP izaugsme no nozaru un izlietojuma puses, 2019.g. I-III ceturksnī salīdzinājumā ar 2018.g. I-III ceturksni, %

IKP

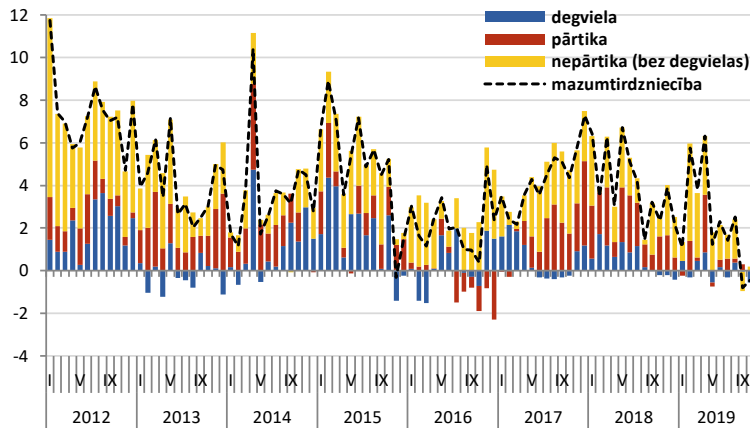

Lielāko devumu Latvijas ekonomikas izaugsmē 2019.gada pirmajos trīs ceturkšņos nodrošināja pieaugums tirdzniecības (+4,8%), lauksaimniecības un mežsaimniecības (+11,5%) un profesionālo pakalpojumu (+6,0%) nozarēs. Būvniecības nozares izaugsme palēninājās līdz 3,8%, salīdzinot ar pagājušā gada spēcīgo pieaugumu, kas bija ap 20%. Savukārt enerģētikas, gāzes apgādes un ieguves rūpniecības nozarē bijis kritums par 4,6%, transporta nozare samazinājusies par 2,4% un finanšu pakalpojumu nozare - par 6,0%. No izlietojuma puses būtiskākais devums ekonomikas izaugsmē 2019.gada pirmajos trīs ceturkšņos bija privātajam patēriņam, kas palielinājās par 3,5%. Investīcijas, kas pagājušajā gadā palielinājās par 15,8%, 2019.gada pirmajos trīs ceturkšņos pieauga vairs tikai par 4,8%. Sabiedriskais patēriņš palielinājās par 2,6%, bet preču un pakalpojumu eksports pieauga par 2,3%, nedaudz atpaliekot no importa pieauguma tempa, kas sasniedza 2,9%.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija

Mazumtirdzniecības apgrozījuma gada pieaugums pa grupām*, %

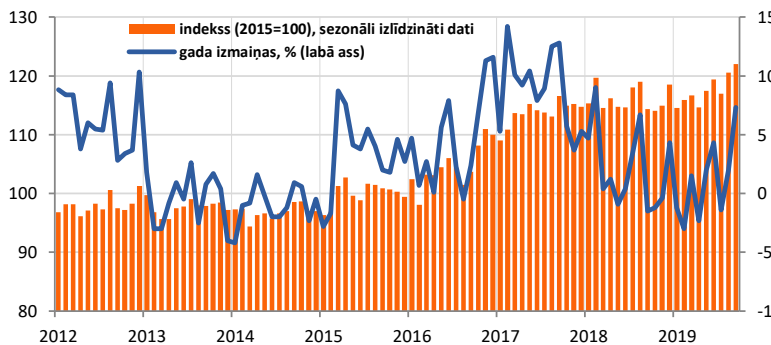
Mazumtirdzniecība

Apgrozījuma struktūra 2018.g., %

degviela	18	pārtika	40	nepārtika (bez degv.)	42
Gada pieaugumi, kalend.izl., 2019.g. I-X					
Kopā	+2,3%		Nepārtika (bez degv.)	+2,8%	
Pārtika	+1,3%		Degviela	+0,3%	

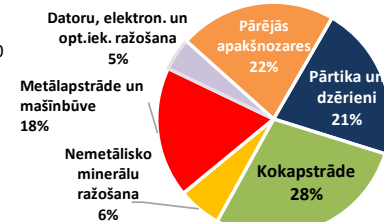
Š.g. oktobrī, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo mēnesi, mazumtirdzniecības apjomi Latvijā saruka par 0,4%, jau otro mēnesi pēc kārtas uzrādot kritumu. Pārtikas preču tirdzniecība oktobrī saglabājās pagājušā gada līmenī, nepārtikas preču tirdzniecība, atskaitot degvielu, pieauga tikai par 0,3%, bet degvielas tirdzniecība samazinājās par 3,2%. Gada pirmajos desmit mēnešos kopā tirdzniecības apjomi bija par 2,3% augstāki nekā attiecīgajā periodā pirms gada, pateicoties straujākam mazumtirdzniecības pieaugumam gada pirmajā pusē. Šogad mazumtirdzniecība Latvijā attīstās mērenāk, nekā to varētu sagaidīt, ņemot vērā labvēlīgo situāciju darba tirgū un augošos iedzīvotāju ienākumus.

Rūpniecības produkcijas izlaides apjoms

Rūpniecība

Apstrādes rūpn. izlaides struktūra 2018. g., %

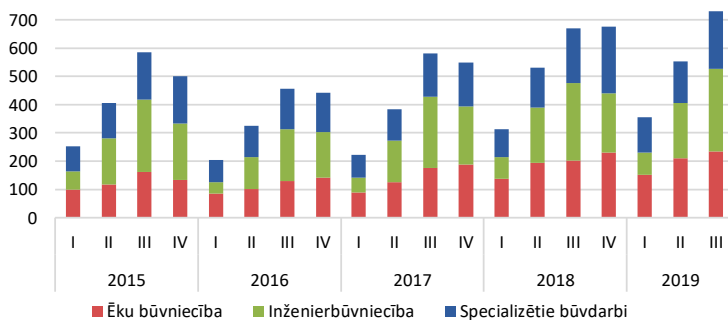

Rūpniecība, g/g, kalend.izl., 2019.g. I-IX

Rūpn. kopā	+1.1%	Ieguves rūpn.	-1.9%
Apstr. rūpn.	+2.7%	Enerģētika	-6.9%

Š.g. septembrī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada septembri rūpniecības izlaide palielinājās par 7,3%, kas bija spēcīgākā nozares izaugsme pēdējā pusotra gada laikā, ko nodrošināja straujais elektroenerģijas un gāzes apgādes sektora kāpums. Savukārt deviņos mēnešos kopā rūpniecība palielinājusies tikai par 1,1%, jo iepriekšējos mēnešos nozares izaugsme bijusi diezgan vāja vai pat negatīva. Lai arī izlaide elektroenerģijas un gāzes apgādē septembrī pieauga par 27,8%, deviņos mēnešos tā joprojām uzrādījusi sarukumu - par 6,9%. Apstrādes rūpniecības izlaide deviņos mēnešos bija par 2,7% augstāka nekā pirms gada šajā periodā. Starp apstrādes rūpniecības apakšnozarēm straujāko pieaugumu šogad uzrāda elektrisko iekārtu ražošana (+23,6% deviņos mēnešos), savukārt lielāko devumu nozares izaugsme nodrošina gatavo metālizstrādājumu ražošanas kāpums par 15,1%. Tajā pašā laikā lielākās apstrādes rūpniecības apakšnozares kokrūpniecības izlaides apjomi ir tikai nedaudz virs iepriekšējā gada līmeņa, bet pārtikas produktu ražošana ir mazliet samazinājusies.

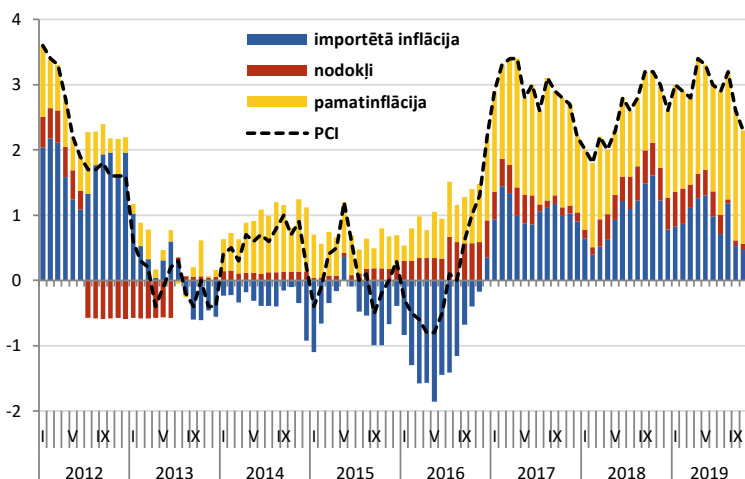
Būvniecības izlaides apjoms faktiskajās cenās, milj. eiro

Būvniecība

Būvniecības sektora izlaide faktiskajās cenās 2019.gada trīs ceturkšņos salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pirms gada palielinājās par 8,4%. Sektora izaugsmi veicināja ēku būvniecības kāpums par 11,8% un specializēto būvdarbu pieaugums par 10,3%. Savukārt inženierbūvniecības apjomi auga lēnāk - par 3,4% gada griezumā. Turklāt šogad turpināja strauji pieaugt izsniegtajās būvatļaujās paredzamā būvniecības platība - salīdzinājumā ar pērnā gada trīs ceturkšņiem, tai palielinoties par 27,0%, īpaši pieaugot tirdzniecības ēku, rūpnieciskās ražošanas ēku un nolikta, kā arī plašizklaides pasākumu, izglītības un veselības aprūpes iestāžu ēku paredzamai būvniecības platībai.

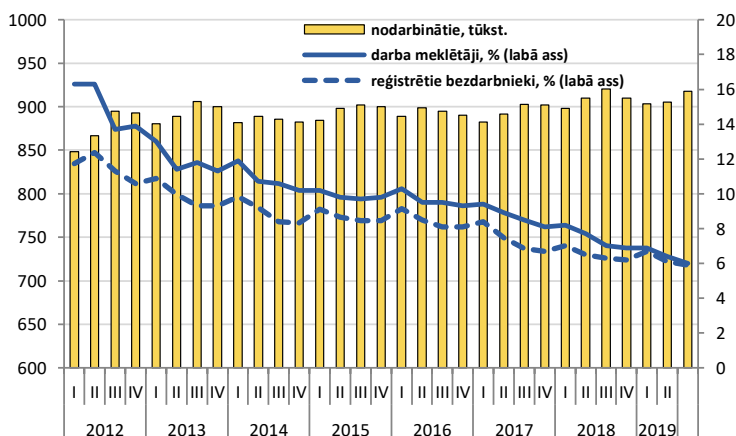
Gada inflācija sadalījumā pa avotiem, %

Inflācija

2019.gada oktobrī patēriņa cenas Latvijā pieauga par 2,3% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo mēnesi, tādējādi inflācijas spiediens turpināja atkāpties. Līdz ar to 2019.gada vidējā inflācija desmit mēnešos veidoja 2,9%. Oktobrī, līdzīgi kā iepriekšējos mēnešos, lielāko devumu patēriņa cenu kāpumā nodrošināja pārtikas cenu pieaugums par 2,9%. Jāatzīmē, ka pēdējos divos mēnešos pārtikas cenu kāpums bija ievērojami vājāks nekā, piemēram, vasaras mēnešos, kad pārtikas preču sadārdzināšanās sasniedza aptuveni 5%. Būtisku devumu patēriņa cenu pieaugumā oktobrī nodrošināja alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu cenu pieaugums attiecīgi par 4,5% un 4,6%. Patēriņa cenu kāpumu š.g. oktobrī ietekmēja arī ar mājokļa uzturēšanu saistītie pakalpojumi, piemēram, atkritumu savākšana bija par 18,7% dārgāka, elektroenerģija - par 10,4%, siltumenerģija - par 2,9% dārgāka, savukārt gāzes cena samazinājās par 7,1% gada griezumā.

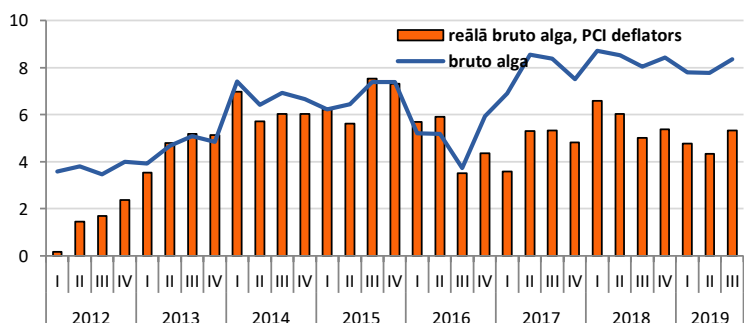
Bezdarba līmenis, % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem

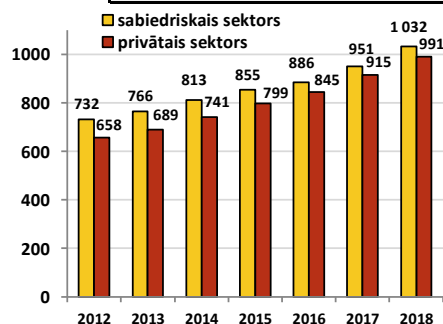
Nodarbinātība

Tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits šā gada pirmajos trīs ceturkšņos saglabājies pagājušā gada attiecīgā perioda līmenī un bijis 909 tūkstoši, liecina CSP darbaspēka apsekojuma dati. Salīdzinoši, 2018.gadā nodarbināto skaits bija audzis par 1,6%. Statistika par aizņemtajām darba vietām rāda, ka šā gada otrā ceturkšņa beigās, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, darba vietu skaits visvairāk palielinājies izmitināšanas un ēdināšanas nozarē - par 6,0%, būvniecībā - par 3,3% un administratīvo pakalpojumu nozarēs - par 4,2%. Savukārt neliels darba vietu skaita samazinājums bija energoapgādes, valsts pārvaldes un citu pakalpojumu nozarēs. Bezdarba līmenis 2019.gada pirmajos trīs ceturkšņos, pēc darbaspēka apsekojuma datiem, samazinājās līdz 6,4% un bija par 1,2 procentpunktiem zemāks nekā attiecīgajā laika periodā pirms gada. Reģistrētā bezdarba līmenis oktobra beigās bija 5,7% - par 0,4 procentpunktiem zemāks nekā pirms gada. Reģistrēto bezdarbnieku skaits pēdējā gada laikā samazinājies par 7,2% līdz 52,7 tūkstošiem oktobra beigās.

Algu pieaugums, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

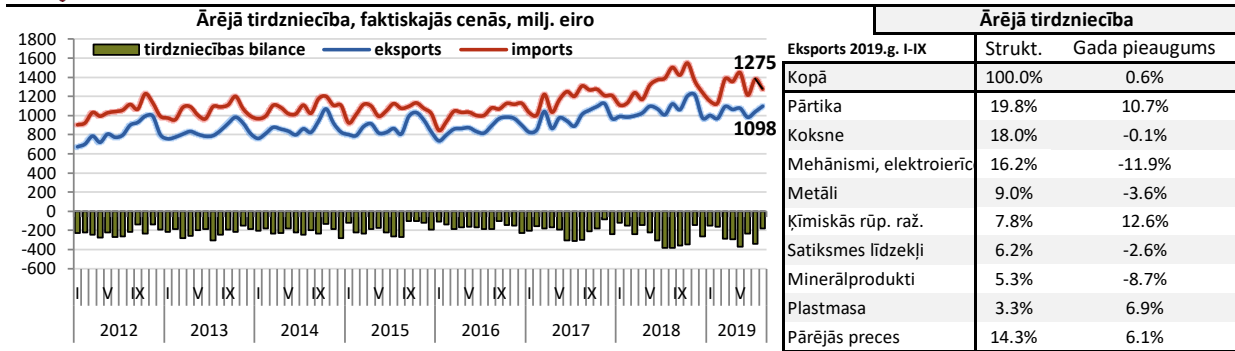

Darba samaksa, euro

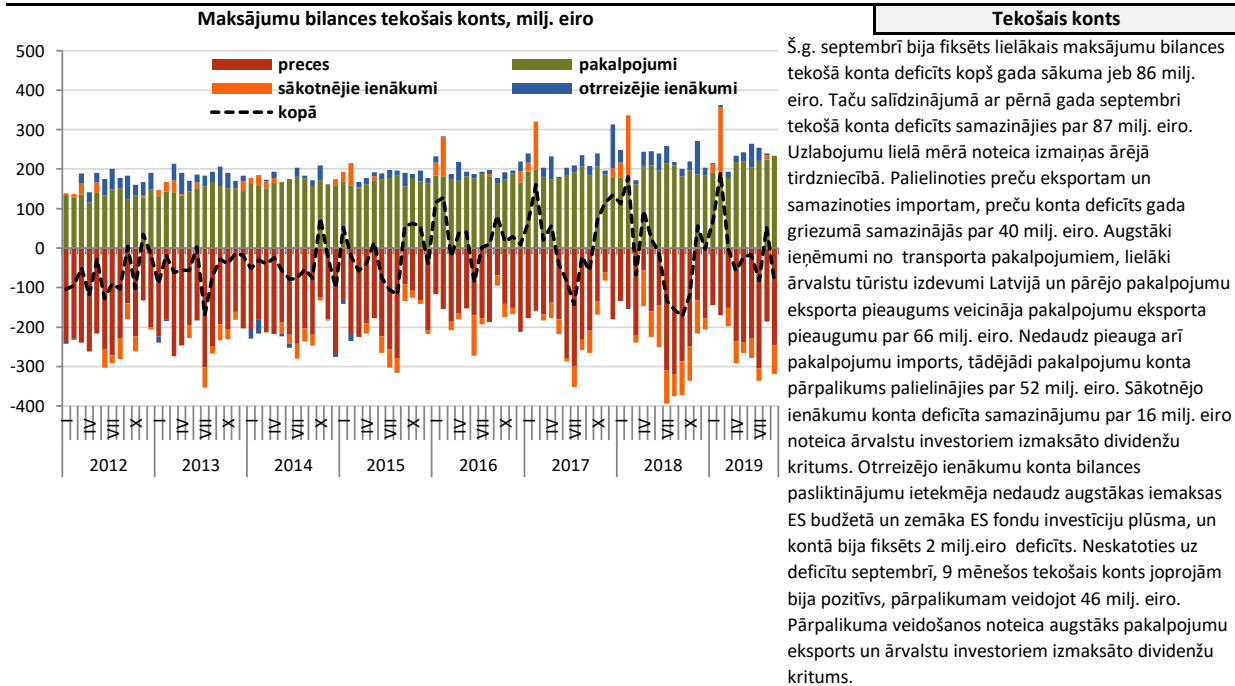

Mēneša vidējā bruto darba samaksa 2019.gada trešajā ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, palielinājās par 8,3% līdz 1091 eiro. Tas ir nedaudz straujāks kāpums kā iepriekšējos divos ceturkšņos, kad vidējā darba samaksa bija kāpusi par 7,8%. Atšķirībā no pirmajiem diviem ceturkšņiem, kad straujākais algu kāpums bija privātajā sektorā, trešajā ceturksnī algas privātajā un sabiedriskajā sektorā augušas līdzīgā apmērā - attiecīgi par 8,4% un 8,5%. Līdz ar to joprojām augstāks darba samaksas līmenis saglabājās sabiedriskajā sektorā, kur vidējā alga trešajā ceturksnī bija 1124 eiro, kamēr privātajā sektorā tā veidoja 1078 eiro. Reālā neto darba samaksa 2019.gada trešajā ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, palielinājās par 4,7%, kas ir lēnāks pieaugums nekā 2018.gadā kopā (+7,2%), kad neto algas pieaugumu vēl papildus veicināja iedzīvotāju ienākuma nodokļa samazinājums.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

Latvijas preču eksporta vērtība 2019.gada septembrī bija par 2,5% augstāka nekā pērnā gada septembrī. Preču eksporta pieaugumu š.g. septembrī lielā mērā noteica divas preču eksporta grupas - lauksaimniecības un pārtikas preces, kā arī ķīmiskās rūpniecības ražojumi. Eksporta pieaugums lauksaimniecības un pārtikas preču grupā ir plašs un fiksēts tādām precēm kā piena produkti, dārzeņi, tabakas izstrādājumi. Taču lielāko devumu nodrošināja graudaugu eksporta pieaugums par 28,4% un eļļas augu sēkļu eksporta kāpums vairāk nekā divas reizes. Ķīmiskās rūpniecības ražojumu eksports š.g. septembrī palielinājās par 22,0%. Arī šajā preču grupā eksporta pieaugums ir visaptverošs. Lai arī gada griezumā preču eksports palielinājies, tomēr šādu pieaugumu drīzāk jāuzskata par simbolisku un tas neliecina par ārējā pieprasījuma paātrināšanos. To apstiprina preču eksporta attīstība kopš š.g. sākuma, jo deviņos mēnešos eksporta vērtība bija vien par 0,6% augstāka salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu. Pozitīvu devumu preču eksporta izaugsmē š.g. deviņos mēnešos nodrošināja lauksaimniecības un pārtikas preču eksporta kāpums par 10,7% un ķīmiskās rūpniecības ražojumu eksporta pieaugums par 12,6%. Savukārt mehānismu un mehānisko ierīču eksporta samazinājums par 31,9% negatīvi ietekmēja eksporta attīstību. Preču importa vērtība 2019.gada septembrī gada griezumā samazinājās par 4,6%, savukārt deviņos mēnešos kopumā importa kāpums bija lēnāks par eksportu un veidoja 0,3%.

	Galvenie rādītāji, gada izaugsme (ja nav norādīts citādi)									
	17'II	III	IV	18'I	II	III	IV	19'I	II	III
IKP, salīdzināmās cenās, %	3.6	4.5	3.5	3.4	5.2	4.6	5.1	3.0	1.8	2.9
IKP, faktiskās cenās, %	7.0	8.2	6.5	7.4	9.0	8.8	9.7	6.8	4.8	5.4
Inflācija, %	3.1	2.9	2.6	2.0	2.4	2.9	2.9	2.9	3.3	2.9
Vidējā bruto darba samaksa, %	8.6	8.4	7.5	8.7	8.5	8.0	8.4	7.8	7.8	8.3
Reālā alga, PCI deflators, %	5.5	5.5	4.9	6.7	6.1	5.1	5.5	4.9	4.5	5.4
Nodarbināto skaits, %	-0.8	0.9	1.3	1.8	2.0	1.9	0.8	0.6	-0.4	-0.2
Bezdarbs, %	8.9	8.5	8.1	8.2	7.7	7.0	6.9	6.9	6.4	6.0
Produktivitāte, %	4.4	3.6	2.2	1.6	3.1	2.7	4.3	2.3	2.2	3.1
Mazumtirdzniecība, %	3.8	5.0	5.8	5.4	5.0	2.9	2.8	3.5	3.2	1.2
Rūpniecība, %	9.2	11.4	4.9	4.5	0.2	2.9	0.9	-0.8	1.4	2.6
Preču eksports, %	8.3	10.4	11.8	9.2	14.7	7.9	6.5	3.2	-2.3	1.1
Preču imports, %	12.5	19.9	9.5	6.8	11.7	14.2	12.3	5.3	4.1	-7.0
Tirdzniecības bilance, milj. eiro	-668.2	-820.5	-503.0	-507.5	-664.1	-1124.2	-751.4	-596.7	-894.4	-786.6
Tekošais konts, % no IKP	-1.0	-3.1	4.4	3.5	1.4	-6.0	-0.8	3.8	-1.3	n.d.a.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

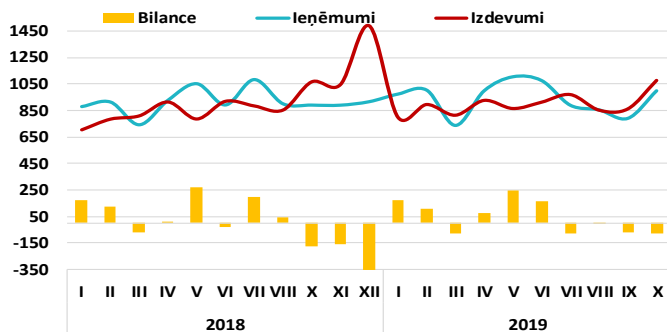
Kopbudžeta ieņēmumi un izdevumi (pēc naudas plūsmas metodoloģijas)

	2018.gada I-X izpilde, milj. eiro	2019.gada I-X izpilde, milj. eiro	2019./2018.g. izmaiņas, milj. eiro	2019./2018.g. izmaiņas, %	2019. g. novērtējums
KONSOLIDĒTAIS KOPBUDŽETS					
Ieņēmumi	9074.9	9442.5	367.6	4.1%	11254.6
Izdevumi	8560.3	8998.5	438.2	5.1%	11578.9
<i>Finansiālā bilance</i>	514.7	444.0	-70.7		-324.4
VALSTS KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS*					
Ieņēmumi	7585.4	7845.4	260.0	3.4%	9366.6
Izdevumi	7083.1	7508.9	425.8	6.0%	9646.3
<i>Finansiālā bilance</i>	502.4	336.5	-165.8		-279.7
Valsts pamatbudžets					
Ieņēmumi	5345.6	5379.4	33.8	0.6%	6380.2
Izdevumi	5054.7	5357.4	302.6	6.0%	6976.4
<i>Finansiālā bilance</i>	290.9	22.1	-268.8		-596.1
Valsts speciālais budžets					
Ieņēmumi	2277.3	2509.7	232.3	10.2%	3043.9
Izdevumi	2114.7	2249.2	134.5	6.4%	2739.7
<i>Finansiālā bilance</i>	162.6	260.4	97.8		304.2
PAŠVALDĪBU KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS**					
Ieņēmumi	2154.9	2380.7	225.8	10.5%	2859.0
Izdevumi	2142.6	2273.3	130.7	6.1%	2903.7
<i>Finansiālā bilance</i>	12.3	107.5	95.2		-44.7

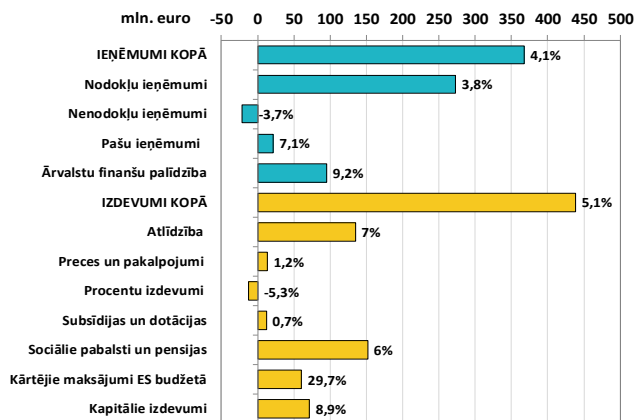
*Ieskaitot atvasinātās publiskās personas un ziedojumus, dāvinājumus

**Ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus

Konsolidētais kopbudžets (milj. eiro)

Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi un izdevumi 2019.gada I-X, salīdzinot ar 2018.gada I-X (izmaiņas milj. eiro un %)

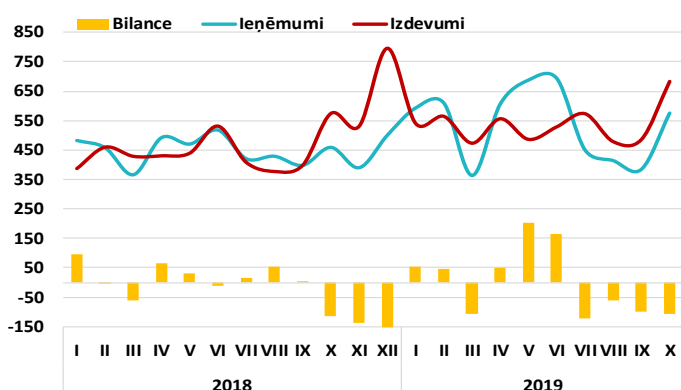
Atbilstoši Valsts kases publicētajai informācijai šā gada janvārī-oktobrī konsolidētajā kopbudžetā veidojās 444 milj. eiro pārpalikums, kas ir par 70,7 milj. eiro mazāks nekā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā (514,7 milj. eiro). Jāatzīmē, ka pārpalikumam vērojama tendence samazināties.

Valsts konsolidētajā budžeta ieņēmumi 2019. gada desmit mēnešos sasniedza 9442,5 milj. eiro un, salīdzinot ar 2018. gada atbilstošo periodu, ieņēmumi palielinājušies par 367,6 milj. eiro jeb 4,1%. Lielāko daļu (78,4%) no tiem veido nodokļu ieņēmumi 7406,7 milj. eiro apmērā, un šā gada desmit mēnešos tie pieauga par 273,1 milj. eiro jeb 3,8%. Otru lielāko ieņēmumu pozīciju veidoja ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi, kas šā gada desmit mēnešos bija 1129,2 milj. eiro, salīdzinot ar 2018. gada attiecīgo periodu, pieauga par 95,4 milj. eiro jeb 9,2%, kas saistīts ar pieaugošajām atmaksām no Eiropas Komisijas (EK) par Eiropas Savienības (ES) struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu īstenošanu. Valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumu apmēru uzlaboja pašu ieņēmumi, kas šā gada desmit mēnešos, salīdzinot ar 2018. gada attiecīgo periodu, pieauga par 21,9 milj. eiro jeb 7,1%, veidojot 331,3 milj. eiro.

Šā gada desmit mēnešos **konsolidētā kopbudžeta izdevumi** (8998,5 milj. eiro) auguši par 438,2 milj. eiro jeb 5,1% kā pērn attiecīgajā periodā. Kārtējie maksājumi ES budžetā bija par 60,7 milj. eiro jeb 29,7% augstāki kā pērn attiecīgajā periodā 265,1 milj. eiro. Iemaksu pieaugums skaidrojams ar to, ka EK gada sākuma mēnešos pieprasīja dalībvalstīm iemaksāt ES budžetā ievērojami vairāk kā divpadsmito daļu no kopējā gada iemaksu plāna atbilstoši ES budžeta vajadzībām. Attiecīgi gada pēdējos mēnešos sagaidāma iemaksu apjoma samazināšanās, tomēr arī gadā kopumā izdevumi, ņemot vērā pamatā ES budžeta apjoma pieaugumu, būs lielāki kā pērn. Kopbudžeta izdevumi atīdzībai janvārī-oktobrī pieauguši par 135,1 milj. eiro jeb 7% salīdzinot ar 2018. gada attiecīgo periodu, veidojot 2065,4 milj. eiro. Pieaugumu ietekmēja pabalstu izmaksa iekšlietu un tieslietu resora amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm, kas atbilstoši likumam jāizmaksā pēc katriem pieciem nepārtrauktas izdienas gadiem. Izdevumu pieaugumu atīdzībai sekmēja arī tās celšana aizsardzības un veselības resoros, kā arī pedagogiem, augstskolu un zinātnisko institūciju darbiniekiem.

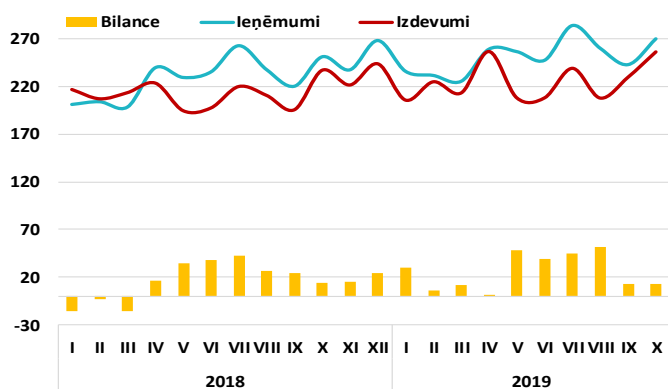
Valsts konsolidētais budžets

Valsts pamatbudžets (milj. eiro)

Izpildes dati liecina, ka šā gada desmit mēnešos **valsts pamatbudžeta** izdevumi auguši par 6%, bet ieņēmumi palielinājās tikai par 0,6%, līdz ar ko pārpalikums izveidojās 22,1 milj. eiro apmērā jeb par 268,8 milj. eiro mazāk nekā pērn desmit mēnešos. Zemāka pārpalikuma veidošanos ietekmēja mērenais nodokļu ieņēmumu palielinājums, kas galvenokārt saistīts ar uzņēmuma ienākuma nodokļa (UIN) ieņēmumu samazināšanos par 265,8 milj. eiro, ko ietekmēja augstās UIN atmaksas nodokļu reformas ieviešanas rezultātā un UIN avansa maksājumu atcelšana. Izdevumu kāpumu desmit mēnešos ietekmēja kapitālo izdevumu pieaugums. Kapitālie izdevumi janvārī-oktobrī pieauguši par 56,7 milj. eiro jeb 11,4% salīdzinot ar 2018. gada attiecīgo periodu, veidojot 553,6 milj. eiro. Kapitālo izdevumu pieaugums pamatā skaidrojams ar lielākiem izdevumiem Nacionālajos bruņotajos spēkos, kā arī ES fondu projektu īstenošanai pašvaldībās. Uzturēšanas izdevumu transferti (962,2 milj. eiro) šogad desmit mēnešos pieauga par 125,3 milj. eiro jeb 15%, salīdzinot ar pērnā gadu.

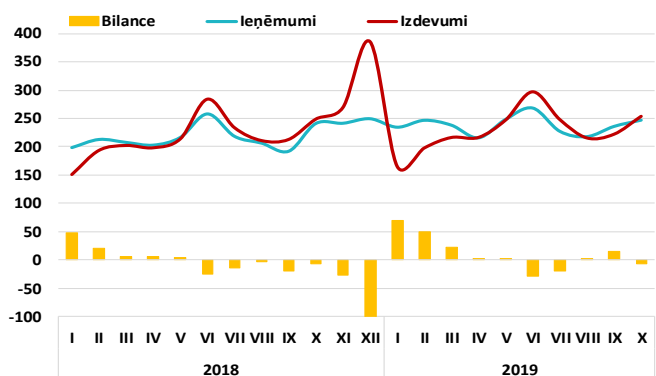
Valsts speciālais budžets (milj. eiro)

2019. gada desmit mēneši ir noslēgušies ar 260,4 milj. eiro pārpalikumu **valsts speciālajā budžetā**, kas ir par 97,8 milj. eiro vairāk kā pērnā gada attiecīgajā periodā. Ieņēmumi šogad auguši straujāk kā izdevumi, ko ietekmēja vidējās apdrošināšanas iemaksu algas kāpums valstī. 2019. gada desmit mēnešos speciālā budžeta ieņēmumi (2509,7 milj. eiro) veikti par 232,3 milj. eiro jeb 10,2% lielākā apmērā nekā 2018. gada attiecīgajā periodā. Speciālā budžetā izdevumi šā gada janvārī-oktobrī pieauguši par 134,5 milj. eiro jeb 6,4% un sasniedza 2249,2 milj. eiro. Ņemot vērā pensiju indeksāciju, kurā tiek izmantots pēdējos gados augstākais pensiju indekss un tiek indeksētas arī pensiju piemaksas par apdrošināšanas stāža gadiem, izdevumi pensijām desmit mēnešos veikti 1755 milj. eiro apmērā, kas bija par 82,2 milj. eiro jeb 4,9% vairāk kā pērn attiecīgajā periodā. Savukārt izdevumi pārējiem pabalstiem desmit mēnešos veikti 471,5 milj. eiro apmērā. Izdevumus pieaugumu pabalstiem vairāk ietekmē vidējās apdrošināšanas iemaksu algas pieaugums, tādējādi tie pieauguši par 52,2 milj. eiro jeb 12,5%. Tostarp izceļami slimības pabalsti, kas saistībā ar kāpumu pabalstu saņēmēju skaitā gan vispārējā saslimšanas gadījumā, gan slimā bērna kopšanas gadījumā, pieauga par 28,2 milj. eiro jeb 20,5%, salīdzinot ar 2018. gada desmit mēnešiem.

Pašvaldību konsolidētais budžets

Pašvaldību konsolidētais budžets (milj. eiro)

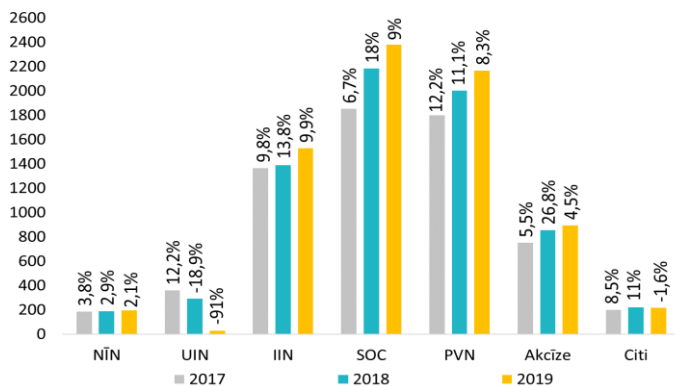

Atbilstoši Valsts kases pārskatiem, 2019. gada desmit mēnešos **pašvaldību konsolidētajā budžetā** izveidojies pārpalikums 107,5 milj. eiro, kas ir par 95,2 milj. eiro vairāk kā pērnā gada attiecīgajā periodā. Pašvaldību konsolidētā budžeta ieņēmumi uzrādījuši augstu pieauguma tempu un sasniedza 2380,7 milj. eiro, kas ir par 225,8 milj. eiro jeb 10,5% vairāk kā attiecīgajā periodā gadu iepriekš. Nodokļu ieņēmumi pieauguši par 103,9 milj. eiro jeb 7,8%, kur pieaugums 99,3 milj. eiro apmērā attiecināms uz iedzīvotāja ienākuma nodokļa (IIN) ieņēmumiem, sasniedzot 1221,2 milj. eiro. Būtiskāko pieaugumu 115,5 milj. eiro apmērā nodrošināja valsts budžeta transferti, tostarp ES fondu projektu realizācijai, mērķdotācijām pedagogu darba algas paaugstināšanai, kā arī speciālā dotācija pašvaldībām. Pašvaldību konsolidētā budžeta izdevumi šā gada deviņos mēnešos pieauguši par 130,7 milj. eiro jeb 6,1% un sasniedza 2273,3 milj. eiro. Lielāko pieaugumu nodrošināja kapitālie izdevumi, kas pieauguši par 52,6 milj. eiro jeb 11,5%, pateicoties ES fondu investīcijām. Izdevumu pieaugumu nodrošināja izdevumi atalgojumam, kas auguši par 34,3 milj. eiro jeb 3,7%, tostarp pieaugumu nodrošināja arī pedagogu darba algas pārskatīšana ar 2018. gada 1. septembri. Izdevumi precēm un pakalpojumiem pieauguši par 21,9 milj. eiro jeb 4,6%, kur daļēji pieaugums skaidrojams ar augstākiem izdevumiem remontdarbiem un iestāžu uzturēšanas pakalpojumiem. Atbilstoši Valsts kases pārskatiem, pašvaldību naudas līdzekļu atlikums oktobra beigās sasniedza 516,3 milj. eiro, kas ir par 181,1 milj. eiro vairāk kā gada sākumā.

Konsolidētā kopbudžeta nodokļu ieņēmumi

	2018.gada I-X izpilde, milj. eiro	2019.gada I-X izpilde, milj.	2019./2018.g. izmaiņas, milj.eiro	2019./2018.g. izmaiņas, (%)	2019.gada izpilde no perioda plāna
Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi	7133.7	7406.7	273.1	3.8%	99.7%
Sociālās apdrošināšanas iemaksas	2184.2	2381.0	196.8	9.0%	102.7%
<i>Valsts speciālajā budžetā</i>	2080.3	2298.0	217.7	10.5%	102.6%
<i>Solidaritātes nodoklis</i>	33.8	0.6	-33.2	x	x
<i>1% veselības finansēšanai pamatbudžetā</i>	70.1	82.3	12.2	17.4%	103.1%
Pievienotās vērtības nodoklis	1999.9	2165.6	165.7	8.3%	99.3%
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis:	1390.4	1528.0	137.6	9.9%	109.7%
<i>Valsts pamatbudžetā</i>	268.5	306.8	38.4	14.3%	110.1%
<i>Pašvaldību pamatbudžetā</i>	1121.9	1221.2	99.3	8.8%	109.5%
Akcīzes nodoklis	855.8	894.0	38.2	4.5%	96.4%
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	292.0	26.2	-265.8	-91.0%	16.0%
Nekustamā īpašuma nodoklis	189.7	193.6	3.9	2.1%	93.2%
Pārējie nodokļi	221.7	218.1	-3.6	-1.6%	93.4%
Informatīvi:					
<i>Sociālās apdrošināšana iemaksa valsts fondēto pensiju shēmā</i>	435.5	488.6	53.2	12.2%	102.6%
<i>Solidaritātes nodoklis privāto pensiju shēmā</i>	1.5	3.9	2.4	x	x

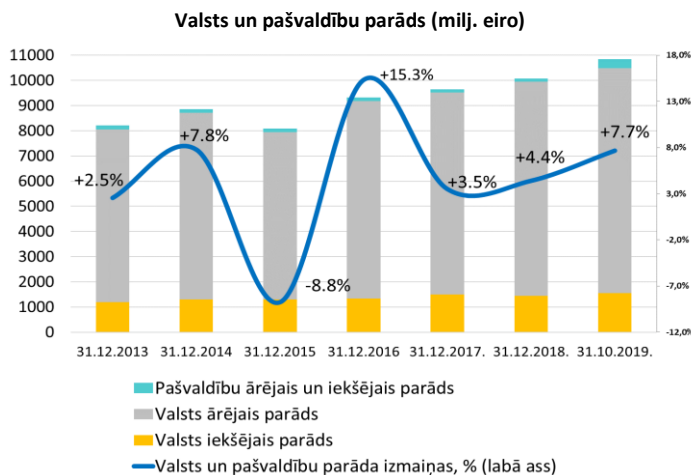
Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi pa veidiem I-X
(milj.eiro un % pret iepriekšējo gadu)

Lai gan pievienotās vērtības nodokļa (PVN) ieņēmumu plāna izpildei pietrūkst 15,3 milj. eiro, salīdzinot ar 2018. gada desmit mēnešiem, tie ir palielinājušies par 165,7 milj. eiro jeb 8,3%, sasniedzot 2165,6 milj. eiro. Nodokļu ieņēmumu kāpums skaidrojams ar ekonomikas aktivitātes pieaugumu. Akcīzes nodokļa ieņēmumi 2019. gada desmit mēnešos ir 894 milj. eiro, salīdzinot ar 2018. gada desmit mēnešiem, tie ir palielinājušies par 38,2 milj. eiro jeb 4,5%, līdz plāna izpildei pietrūka 33,1 milj. eiro jeb 3,6%. Atbilstoši Valsts ieņēmumu dienesta sniegtajai informācijai pārskata periodā ir samazinājies realizācijai nodotais stipro alkoholisko dzērienu apjoms, kas varētu būt saistīts ar alkohola tirdzniecības samazināšanos pierobežā pēc Igaunijas lēmuma samazināt akcīzes likmes alkoholam. Taču jāņem vērā, ka Saeimas lēmums par akcīzes samazināšanu amortizēja ienākumu kritumu no akcīzes nodokļa pierobežā. Tāpat zemāki kā prognozēts pārskata periodā bijuši degvielas realizācijas apmēri Latvijā.

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi (7 406,7 milj. eiro) šā gada desmit mēnešos, salīdzinot ar 2018.gada attiecīgo periodu pieauga par 273,1 milj. eiro jeb 3,8%, tomēr kopbudžeta nodokļu ieņēmumu plāns desmit mēnešos netika izpildīts pilnā apmērā (99,7%), ieņēmumiem par 18,6 milj. eiro atpaliekot no plānotā līmeņa. Plāna neizpilde skaidrojama ar nodokļu reformas ietvaros veiktajām izmaiņām uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) maksāšanas kārtībā, kā rezultātā šogad desmit mēnešos UIN ieņēmumi sarukuši līdz 26,2 milj. eiro jeb par 265,8 milj. eiro mazāk kā pērn attiecīgajā periodā. Labākus darbaspēka nodokļu ieņēmumus nodrošināja pozitīvākā situācija darba tirgū, saglabājoties gan augstam nodarbinātības līmenim, gan arī pieaugoši vidējai darba samaksai. 2019.gada janvārī-oktobrī kopbudžetā sociālās apdrošināšanas iemaksu ieņēmumi palielinājās par 196,8 milj. eiro jeb 9%, bet iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) ieņēmumi saņemti par 137,6 milj. eiro jeb 9,9% lielākā apmērā. Darbaspēka nodokļu ieņēmumu plāns izpildīts pārsniedzot plānu, iekasējot IIN ieņēmumus par 109,7% jeb 134,5 milj. eiro virs plānotā apmēra, bet kopbudžeta sociālās apdrošināšanas iemaksu ieņēmumu plāns tika izpildīts par 102,7% jeb par 62,4 milj. eiro vairāk kā plānots.

Valsts un pašvaldību parāds

Atbilstoši nacionālajai metodoloģijai valsts un pašvaldību parāds, neskaitot atvasināto finanšu instrumentu valūtas rezultātu, bija 10,8 miljard. eiro un salīdzinot to ar 2018.gada beigām, parāds ir palielinājies par 0,8 miljard. eiro jeb 7,7%, kas saistīts ar šā gada oktobrī veikto valsts obligāciju izsoli ar dzēšanas termiņu 2025.gada 31.janvārī.

2019. gada 11. oktobrī starptautiskā kredītreitingu aģentūra *Fitch* paziņoja par Latvijas kredītreitinga apstiprināšanu esošajā "A-" līmenī ar stabilu nākotnes novērtējumu. Kredītreitinga novērtējumu stiprina veikti pasākumi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanā, finanšu sektora uzraudzības stiprināšanā, kā arī izmaiņas banku biznesa modeļos, tomēr neizslēdz iespēju, ka varētu pieaugt valsts reputācijas riski, ja Latvija tiktu iekļauta "pelēkajā sarakstā" ar nepietiekamu progresu *MONEYVAL* rekomendāciju ieviešanā vai, novērojot risku negatīvo ietekmi uz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā.

Dati: Valsts kase, Valsts ieņēmumu dienests